

בס"ד. מוצש"ק פ' ויקהל-פקודי, פ' החודש, כ"ה אדר ה'תשל"ט*

החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה¹, ומביא כ"ק מ"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה (בתחלת בואו לארה"ב)² דאיתא בתרגום יונתן עה"פ³ בירח האינתנים גו' הוא חודש השביעי (שקאי על חודש תשרי), דעתיקייא קרן ל"י ירחא קדמאה כו' וכען הוא ירחא שביעאה, שקודם מתן תורה⁴ הי' נקרא תשרי בשם חודש הראשון לפי שבו נברא העולם⁵, וכען, לאחרי יציאת מצרים ומתן תורה, ניסן הוא חודש הראשון ותשרי הוא חודש השביעי. ומדייק בזה, דמכיון שבתחלה הי' תשרי חודש הראשון למה נשתנה שניסן יהי' הראשון. ואם מפני הגאולה שהיתה בניסן, הא גופא צריך ביאור, הרי אתחלתא דגאולה הי' בתשרי, דבר"ה (אחד בתשרי) בטלה עבודה מאבותינו⁶, ולמה חודש הגאולה (שלימה) הוא ניסן דוקא.

ב) ולהעיר, שבכמה דרושים⁷ הדיוק בזה שניסן הוא ראש חדשים הוא בזה שאחד בתשרי הוא ראש השנה (דזה שאחד בתשרי הוא ראש השנה הוא גם עכשיו לאחרי יציאת מצרים ומתן תורה), דמכיון שזה שנקרא בשם ראש השנה הוא⁸ לפי שהוא כולל החיות של כל השנה בדוגמת הראש שכולל החיות של כל אברי הגוף, ונחלק אח"כ ל"ב ראשי חדשים וכל ר"ח ללמ"ד (כ"ט) יום, הרי נמצא שהחיות דחודש ניסן הוא מתשרי, וכאן נאמר שניסן הוא ראש חדשים וראשון לחדשי השנה (גם לחודש תשרי). ומבארים בזה⁷, דהחיות שנמשך בתשרי על כל השנה הוא בבחינת גבול ומדה (שבכללות הוא החיות שמלוכב בהנבראים בפנימיותם), שהוא השרש דהנהגת הטבע. וזה שניסן נק' ראש הוא בנוגע להמשכת אוא"ס הבל"ג, שהוא השרש דהנהגה ניסית שלמעלה מהטבע. ועפ"ז מבארים⁹ גם זה שתשרי הוא ראש השנה וניסן ראש חדשים, כי הנהגת הטבע, שהיא תמיד בשוה, היא דוגמת מהלך

* יצא לאור בקונטרס פרשת החודש-כ"ה אדר — תשמ"ט, "לקראת ש"ק פ' שמיני, פ' החודש, מבה"ח ניסן, כ"ה אדר, יום הולדת הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע זי"ע . . . עש"ק פ' החודש תשמ"ט".

(1) בא יב, ב.

(2) נדפס בסה"מ ה'ש"ת ע' 19 ואילך. מיוסד על ד"ה זה (הב') דשנת עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' שכג ואילך).

(3) מלכים-א, ח, ב.

(4) כ"ה בהאמרו שם. ואף שפרשת החודש נאמרה לפני מתן תורה (וגם לפני יציאת מצרים) — יש לומר, כי פרשת החודש היא התחלת הגילוי דתורה — ראה ד"ה החודש אעתי"ר (סה"מ אעתי"ר ע' נו ואילך) ותשמ"ז (לקמן ע' קי ואילך).

(5) כ"ה בדר"ק שם.

(6) ר"ה יא, א.

(7) ד"ה החודש תרנ"ד. תרס"ו. ועוד.

(8) ראה לקו"ת נצבים מז, א"ב. דרושים לר"ה נח, א"ב. עטרת ראש שער ר"ה בתחלתו. אוה"ת דרושים לר"ה (כרך ה) ע' ביעזו ואילך. ובכ"מ.

(9) ראה בארוכה לקו"ש ח"י"ז ע' 150 ואילך. וש"נ.

השמש (שנה מלשון משנה¹⁰), שאותו הדבר חוזר ונשנה עוד פעם), והנהגה ניסית שענינה הוא חידוש [שלפעמים הקב"ה משדד הנהגת הטבע למשך זמן], היא דוגמת מהלך הירח, שהיא מתחדשת בכל חודש (חודש מלשון חידוש¹¹). ויש לומר, דזה שמדייק במאמר זה שלפני יציאת מצרים הי' תשרי ראשון לחדשים, ההדגשה בזה היא, שלפני יציאת מצרים הי' תשרי הראשון והראש גם להמשכת אלקות שלמעלה מהטבע וכמובן גם מזה שגם התחלת הגאולה דיציאת מצרים היתה בתשרי, ולמה נשתנה עכשיו שניסן הוא הראשון.

ג) ונקודת הביאור בזה (כמו שמוכן מהמאמר) הוא, שגם בחדשים (מלשון חידוש), שבכללות הם המשכת האור שלמעלה מהתלבשות בעולמות, החדשים שלאחרי יציאת מצרים הם בדרגא נעלית יותר מהחדשים שהיו לפני זה. והענין הוא, דהגילויים שנמשכו ע"י עבודת האבות, וגם האותות ומופתים שהיו במצרים (כולל גם זה שכתשרי בטלה עבודה מאבותינו), הם מבחינת האור ששייך לעולמות (אלא שבאור זה גופא, שרש האותות ומופתים הוא מבחינת האור שלמעלה מהתלבשות בעולמות), דזהו מה שאותות ומופתים אלה היו במצרים מלשון מיצר וגבול, כי כללות האור השייך לעולמות (גם שלמעלה מהתלבשות) הוא במדידה והגבלה, וביציאת מצרים הי' הגילוי דעצמות אוא"ס שלמעלה משייכות לעולמות, ועי"ז נעשה היציאה ממצרים, היציאה מהמיצרים וההגבלות, גם מהמיצרים וההגבלות הכי עליונים¹². ומזה מובן, דלפני יציאת מצרים, גם החדשים (מלשון חידוש) שהיו אז, הם חדשים השייכים להבריאה, ואמיתית הענין דחדשים מלשון חידוש נעשה דוקא לאחרי יציאת מצרים. שי"ב החדשים השייכים להבריאה שרשם הוא בהי"ב צירופים דשם הוי"י¹³. [ויש לקשר זה עם המבואר בהמאמר¹⁴, די"ל החילוק בין חדשים סתם לחדשי השנה, שחדשי השנה, עם היותם גילויים שלמעלה מהעולם (חדשים מלשון חידוש), מ"מ יש להם שייכות לעולם (ושנה, הנהגת הטבע), וחדשים סתם הם הגילויים שלמעלה משייכות לעולמות]. וזהו שלפני יציאת מצרים הי' תשרי הראשון לחדשים ועכשיו ניסן הוא הראשון, כי המשכת האור ששייך לעולמות הוא בתשרי שבו נברא העולם, והמשכת עצמות אוא"ס שלמעלה משייכות לעולמות הוא בניסן חודש הגאולה.

ד) וצריך להבין, דלפי ביאור זה נמצא לכאורה דזה שלאחרי יציאת מצרים ניסן הוא ראש חדשים הוא רק בענין החדשים שלמעלה מהבריאה (שמהי"ב

10) ראה ראב"ע עה"פ בא שם. ס' השרשים לר' יונה בן גינאח ולהרד"ק ערך שנה.

11) ראה ראב"ע שם. ס' השרשים הנ"ל ערך חדש.

12) תו"א וארא נז, ב ואילך. בשלח סד, א.יב. יתרו עא, ג ואילך. ובכ"מ. וראה גם בד"ה הנ"ל הי"ש"ת (סה"מ הי"ש"ת ע' 27). עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' של).

13) ד"ה הנ"ל עזר"ת (סה"מ עזר"ת ע' קמ). עטר"ת שם. ובסה"מ עטר"ת שם, שגם מי"ב צירופי אד' נמשך גילוי אלקות, נסים, אלא שהם נסים נסתרים.

14) רפ"ח (סה"מ הי"ש"ת ע' 27).

צירופים דשם הוי', שענינם הוא הגילוי דאוא"ס שלמעלה משייכות לעולמות), ומלשון התרגום דעתיקייא קרן ל' ירחא קדמאה כו' וכען הוא ירחא שביעאה משמע שזה שעכשיו ניסן הוא הראשון הוא (גם) בענין החדשים שבהם הי' תשרי הראשון (היינו החדשים די"ב צירופי אד', שענינים הוא גילוי אוא"ס השייך לעולמות). וכן מובן גם מזה שמנין החדשים בתורה בכל מקום הוא מניסן¹⁵ (דאייר נקרא חודש השני, סיון חודש השלישי), כי לאחרי יציאת מצרים ומתן תורה, ניסן הוא חודש הראשון בנוגע לכל הענינים. ויתירה מזו, שגם בפרשיות התורה שלפני פרשת החודש, מכיון שגם פרשיות אלו הם חלק מהתורה שניתנה לאחרי יציאת מצרים (והדיבור הראשון דמ"ת הוא אנכי גו' אשר הוצאתיך מארץ מצרים¹⁶), מנין החדשים בהם הוא לא מתשרי אלא מניסן¹⁷.

ולכאורה הי' אפשר לבאר זה ע"פ מ"ש בהמאמר¹⁸, דזה שלאחרי שנאמר החודש הזה לכם ראש חדשים מוסיף ראשון הוא לכם לחדשי השנה, הוא, חודשי השנה (חדשים השייכים לשנה) הם הגילויים שנמשכים בעולם בלבושי הטבע, וזהו שמוסיף ראשון הוא לכם לחדשי השנה, שבישראל (לכם), יהי' הגילוי דאלקות שלמעלה מהטבע (ניסן) גם בטבע (חדשי השנה). אבל עדיין צריך להבין, דלכאורה ענין זה (שבישראל גם בהטבע צ"ל נרגש האלקות שלמעלה מהטבע) הוא ביאור רק על זה שלאחרי יציאת מצרים חודשי השנה שייכים גם לניסן, אבל מהו הטעם על זה שמנין החדשים (גם דחדשי השנה) עכשיו הוא רק מניסן ולא מתשרי. דמכיון שחדשי השנה הם הגילויים השייכים להבריאה, שבהם הי' (תחלה) תשרי הראשון, למה נשתנה, עכשיו שניסן הוא ראשון לחדשי השנה. והרי גם עכשיו (אף שבישראל גם בהטבע צ"ל נרגש האלקות שלמעלה מהטבע, ואעפ"כ) ראש השנה הוא באחד בתשרי.

(ה) **ויש** לומר, שהוא ע"ד מה שארז"ל¹⁹ לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם כו' ומה טעם פתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים²⁰, שאם יאמרו אוה"ע לישראל לסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו. וידוע הדיוק בזה, דלכאורה הרי השאלה לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה

15) ראה ר"ה יב, א "אלא לר"א מאי שני". ובתוד"ה אלא שם "דנהי דלענין השנים ראוי למנות ממנו (מתשרי), לענין מנין החדשים אין מונין ממנו לקרות מרחשון שני, דלחדשים ניסן ראשון".

16) יתרו כ, ב. וראה בד"ה הנ"ל עטר"ת (סה"מ שם ע' שכת ואילך) והיש"ת (סה"מ שם ע' 26) הטעם למ"ש במ"ת "אשר הוצאתיך מארץ מצרים" ולא "אשר בראתי שמים וארץ", עיי"ש.

17) וכדמוכח מזה שמקשה בר"ה שם "מאי שני" (שחודש מרחשון אינו חודש השני), אף שקאי שם עה"פ (נז ז, יא) "בחודש השני" שלפני יציאת מצרים. וע"פ מ"ש בפנים מתורצת קושיית רעק"א בגליון הש"ס שם.

18) בסופו (סה"מ שם ע' 30).

19) פרש"י ר"פ בראשית.

20) תהלים קיא, ו.

לכם, אף שבראשית ברא אלקים גו' הוא שרש האמונה²¹, היא שהענין דמע"ב (וכן כל הענינים שלאחרי זה עד פרשת החודש²²) יהי' מסור בע"פ²³ או שיהי' כתוב בספר בפני עצמו²⁴ (ולא בתורה, דמכיון שענין התורה הוא ציוויים והוראות לישראל, לכן צריכה להתחיל במצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל), ומהו התירוץ משום כח מעשיו כו', הרי גם כשהענין דמע"ב יהי' מסור בע"פ, ידעו ישראל להשיב על טענת אומות העולם. וגם צ"ב, הרי התורה היא למעלה מעולם, ואיך נאמר שבכדי להשיב לאומות העולם יהי' שינוי בתורה, שהיא מתחלת בבראשית, אף שמצד ענין התורה צ"ל התחלתה בהחודש הזה לכם. ונקודת הביאור בזה היא, דזה שלא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם הוא²⁵, כי כל הגילויים שהיו עד יציאת מצרים (שבהם מדובר בהפרשיות שלפני פרשת החודש) הם מהאור השייך לעולמות (כנ"ל סעיף ג), וענין התורה הוא המשכת וגילוי אוא"ס הבל"ג שלמעלה משייכות לעולמות. ולכן לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם ששייך ליציאת מצרים שאז הותחל הגילוי דאוא"ס שלמעלה משייכות לעולמות. אלא שאעפ"כ, כיון שהכוונה דתורה היא להמשיך גילוי אוא"ס הבל"ג בהגבול דעולמות, ובזה גופא — בענינים הכי תחתונים, לכן יש בתורה גם הסיפור דמעשה בראשית (ועד"ז שאר הפרשיות שקודם פרשת החודש), בכדי²⁶ להמשיך הבל"ג דתורה גם בענינים ה(כי)תחתונים, ולעשות בהם דירה לו ית'. וזהו שפתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים, דזה שיש בתורה הסיפור דמעשה בראשית (אף שזה שנתגלה בהבריאה הוא רק הארה מצומצמת, וכמבואר בהמאמר²⁷ בארוכה הטעם על מ"ש אנכי גו' אשר הוצאתיך מארץ מצרים ולא אשר בראתי שמים וארץ²⁸) הוא, כי תכלית הכוונה דתורה הוא שישראל יבררו גם את נחלת גוים ויעשו אותה לארץ ישראל, ושהבירור יהי' באופן כזה שגם אומות העולם יסכימו לזה, שלכן צריכים ישראל לענות לאומות העולם²⁹ על טענתם. וזהו גם מהטעמים על זה שפתח בבראשית, כי השלימות דדירה בתחתונים הוא שהתחתון מצד ענינו יהי' כלי לאלקות, דענין זה הוא דוקא ע"י הבירור שבדרך התלבשות³⁰, בדרך מלמטה למעלה, ולכן³¹

(21) כקושיית הרמב"ן ר"פ בראשית.

(22) שהרי פשוט שכל סיפור בתורה הוא לצורך (שלכן לא הקשה רש"י על סיפורים שלאחרי פרשת החודש). ובהכרח צ"ל שקושיית רש"י על הפרשיות שקודם פרשת החודש (גם על המצוות שבהם) היא שלא יהיו כתובים בתורה שהיא ציוויים והוראות לישראל, כמבואר בארוכה בלקו"ש ח"ה ע' 7. עיי"ש.

(23) בחיי ר"פ בראשית.

(24) ראה גו"א שם. שפתי חכמים שם.

(25) ראה בארוכה ד"ה החודש אעת"ר ותשמ"ז. וראה גם בהמצויין בהערה 32.

(26) ראה עד"ז סה"מ עטר"ת ע' רו.

(27) פ"ב ואילך (סה"מ הי"ש"ת ע' 26). ד"ה הנ"ל עטר"ת (סה"מ שם ע' של).

(28) כקושיית הראב"ע עה"פ יתרו שם. וראה ד"ה למען תזכור במאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' תא ואילך (ובהנסמן בהערות שם). ד"ה אנכי ה' אלקיך עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' שם ואילך).

(29) כלשון רש"י "הם אומרים להם". וראה לקו"ש ח"ה ע' 11.

(30) ראה גם המשך תרס"ו ע' שטט, שבהבירור דלמעלה למטה "אינו נשלם עדיין אמיתית הכוונה".

(31) ראה ד"ה וכל בניך ה'תשמ"א ס"ד ואילך (לעיל ח"ב ע' פב) דבהבירור שבאופן דלמטה למעלה, גם סדר הבירור הוא מלמטה למעלה.

סדר המאורעות שבתורה (שע"י לימוד ענינים אלו בתורה נעשה בירור) הוא באופן דמלמטה למעלה, סיפור מעשה בראשית (שבזה נכלל הברור דנחלת גוים), ואח"כ הסיפור דמעשה אבות וכו', ורק לאחרי זה — החודש הזה לכם.

ו) וביאור הענין בפרטיות יותר יובן ע"פ מ"ש בכמה דרושים³² (בענין לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם ומה טעם פתח בבראשית), דאיתא בעמק המלך בתחלתו שבריאית והתהוות העולמות היתה ע"י הצמצום, דענין הצמצום (צמצום הראשון) הוא שהאור שהאיר תחלה נתעלם לגמרי, ועי"ז נעשה חלל ומקום פנוי לעמידת העולמות³³. וכוונת הצמצום הוא³⁴ בכדי שע"י התומ"צ יהי' הגילוי דאוא"ס גם בעולמות. דקודם הצמצום, כשהי' אוא"ס ממלא מקום החלל³⁵, לא הי' אפשר להיות מציאות העולמות, ולא הי' הגילוי בעולמות, וע"י הצמצום נתחדש שהגילוי דאוא"ס יהי' גם בעולמות. ויתירה מזו, שע"י יהי' גם הגילוי דפנימיות דאוא"ס שלמעלה גם מהאור שהאיר לפני הצמצום. ומובן מזה, שעד"ז הוא בנוגע לזה שברצונו נתנה להם, שהכוונה בזה מלכתחילה היא בכדי שיהי' ברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, ועי"ז שנחלת גוים נהפכה לארץ ישראל היא נעלית ביותר³⁶. וע"י שלומדים בתורה בראשית ברא אלקים, שבריאית העולמות היתה ע"י הצמצום וההעלם דשם אלקים (מתחיל מצמצום הראשון), עי"ז מגלים סוד הצמצום שכוונת הצמצום היא בשביל הגילוי. ועד"ז הוא במיעוט הירח, חטא עה"ד וכו' [וכידוע³⁶ שהצמצום ושבה"כ דתהו ומיעוט הירח וחטא עה"ד שייכים זל"ן], דע"י שלומדים בתורה ענינים אלו, נתגלה הכוונה פנימית שבהם, שהי' בשביל הגילוי.

ז) ועפ"ז יובן גם שהכתוב בתורה סיפור דמעשה בראשית (משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים) אין זה שינוי ח"ו בהתורה, שבכדי שידעו ישראל להשיב לאומות העולם לכן נכתבו בתורה ענינים אחרים ח"ו שאינם תורה, כי זה שהענין דמעשה בראשית הוא צמצום דשם אלקים (ולכן אינו שייך לתורה שהיא הגילוי דשם הוי', גילוי אוא"ס הבל"ג) הוא כמו שהוא מצד עצמו, לפני הגילוי דיציאת מצרים ומתן תורה. אבל לאחרי שהי' הגילוי דיציאת מצרים ומתן תורה (החודש הזה לכם), והענין דמעשה בראשית כתוב בתורה לגלות הכוונה הפנימית של הצמצום (בכדי שע"י יהי' גילוי נעלה יותר), הרי גילוי הכוונה הפנימית דהצמצום הוא כמו כל הענינים שבתורה, דעם היות שנתלבשו בדברים גשמיים הם תורה, חכמתו של הקב"ה שלמעלה מהעולם, וזה שירדה ונתלכשה בדברים גשמיים הוא בכדי³⁷ להמשיך הבל"ג דתורה גם למטה.

32) אה"ת בא ע' רסב. ד"ה החודש אעת"ר (סה"מ שם ס"ע נו). עטר"ת (הא' — סה"מ שם ע' קצו).

סה"מ תרפ"ד ע' פב.

33) ע"ח שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב. אוצרות חיים ומבוא שערים בתחלתם.

34) המשך תרס"ו ע' ד. סה"מ תרפ"ד ע' פד ואילך. ובכ"מ.

35) להעיר מזה"א פג, א: אי לא אתייהיבת ארעא קדישא לכנען בקדמיתא וישלוט בה לא הות ארעא

חולקי' ועדבי' דקוב"ה.

36) סה"מ עטר"ת ע' רו. קונטרסים ח"א קצב, ב. ובכ"מ.

37) ראה תניא פ"ד. ובכ"מ.

ח) **ויש** לומר, שעד"ז הוא בנוגע לתשרי וניסן. שתכלית הכוונה בהבריאה דתשרי (בראשית ברא) שאז נברא העולם במדידה והגבלה הוא בכדי שע"י העבודה דתומ"צ יהי' בו גילוי הבל"ג דניסן (החודש הזה לכם). ויש לקשר זה עם המבואר במק"א³⁸ בענין ב' הדיעות. בזמן הבריאה³⁹ — דעת ר' אליעזר שבתשרי נברא העולם (כ"ה אלול⁴⁰) ודעת ר' יהושע שבניסן נברא העולם (כ"ה אדר⁴¹) — שאלו ואלו דברי אלקים חיים, אלא שבניסן עלה במחשבה לברוא, והבריאה בפועל היתה בתשרי⁴² (שלאחרי ניסן). וע"פ הידוע שהכוונה והתכלית של עשי' היא המחשבה שלפני', יש לומר, דזה שהמחשבה לברוא את העולם היתה בניסן, הכוונה בזה היא, שהכוונה והתכלית דבריאת העולם בתשרי (מדידה והגבלה) הוא שיהי' בו הגילוי דניסן שלמעלה מהגבלה. אלא שבכדי שתושלם הכוונה שגם בהגבול יהי' גילוי הבל"ג היתה הבריאה בפועל באופן שבגילוי לא הי' נרגש בה הכוונה, שע"ז נברא עולם מוגבל, וע"י התומ"צ נמשך בעולם המוגבל הגילוי דאוא"ס הבל"ג, דהתחלת גילוי זה הי' ביציאת מצרים, החודש הזה לכם.

ט) **ועפ"ז** יש לבאר מה שלאחרי יציאת מצרים ומתן תורה, גם המנין דחדשי השנה הוא מניסן, הגם שחדשי השנה הם גילויים השייכים להבריאה ושרש המשכתם הוא מהאור השייך לעולמות, כי מצד ענין וגדר העולם א"א שיהי' בו הגילויים דחדשי השנה, כי גם חדשי השנה הם חדשים מלשון חידוש (היפך הגדר דעולם), וזה שנמשך בעולם (שחיותו הוא מהאור שמתלבש בו) הגילויים דחדשי השנה מהאור שלמעלה מהתלבשות בעולם הי' כמו הקדמה להגילוי דחדשים סתם, האור שלמעלה משייכות לעולמות. [ויש לומר דזהו שארז"ל⁴³ משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ראשי חדשים (ושנים), דזה שנקבע בעולם ראשי חדשים (שהם היפך הגדר דעולם כנ"ל) הוא מצד זה שבחר הקב"ה בעולמו, דיש לומר שענין בחר בעולמו הוא הגילוי דכוונת הבריאה. דבריאת העולם היתה (כנ"ל) באופן שלא הי' נרגש בה הכוונה, וכשבחר הקב"ה בעולמו התחיל להאיר בו קצת כוונת הבריאה]. אלא שלפני יציאת מצרים, כיון שכל הענינים היו אז במיצר והגבלה, לכן, העילוי שהי' נרגש בהחידוש דחדשי השנה הוא רק שהם למעלה מהגבלה ממש, ולכן הי' אז תשרי הראשון לחדשי השנה. אבל לאחרי הגילוי דיציאת מצרים ומתן תורה נתגלה שהחידוש דחדשי השנה (שהי' מקודם) הוא הקדמה להגילוי דיציאת מצרים ומתן תורה, ולכן עכשיו ניסן הוא ראשון גם לחדשי השנה, ומנין החדשים הוא מניסן.

38) לקו"ש חט"ז פ' החודש ס"ד (ע' 483 ואילך), ובהערות שם.

39) ר"ה י, סע"ב ואילך. וש"נ.

40) תוד"ה לתקופות — ר"ה ח, א. ר"ן (הובא בחדא"ג מהרש"א) לר"ה טז, א. ויק"ר רפכ"ט. פסיקתא

דר"כ פיסקא כג (בחודש השביעי). יל"ש עה"פ (פינחס כט, א) ובחודש השביעי (רמז תשפב).

41) תוד"ה הנ"ל שם.

42) ראה תוד"ה כמאן מצלינן — ר"ה כז, א. שער הכוונות ענין ר"ה דרוש א'. פע"ח שער ר"ה פ"ד

(בכמה דפוסים — פ"ו). וראה לקו"ש שם הערה 20.

43) שמו"ר פט"ו, יא.

יו"ד) **והנה** התחלת הגילוי דחודש ניסן, שהוא ראשון גם לחדשי השנה, הוא משבת מברכים ראש חודש ניסן, ובפרט כשהקביעות דראש חודש הוא באמצע השבוע (לפני שבת) שאז קוראין בהשבת שלפני ר"ח (שבת מברכים) פרשת החודש⁴⁴. ועאכו"כ כשהקביעות דר"ח ניסן היא ביום ה' (כמו שהי' בהשנה דיציאת מצרים⁴⁵) שאז הקביעות דשבת מברכים ניסן ודש"פ החודש הוא בכ"ה אדר שבו עלה במחשבה לברוא את העולם, דמחשבה זו היא הכוונה והתכלית של הבריאה בפועל, שגם בהגבול דעולם (כמו שנברא בתשרי) יהי' גילוי אוא"ס הבל"ג (ניסן), שעיי"ז נשלמת הכוונה דדירה לו ית' בתחתונים. דגילוי זה יהי' בעיקר בגאולה העתידה, דבניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל⁴⁶.

ויהי רצון, דהגם שנמצאים עדיין בחודש אדר, שהגאולה דפורים היא באופן שאכתי עבדי אחשורוש אנן⁴⁷ (ובדוגמת שבר"ה בטלה עבודה מאבותינו, שגם לאחרי זה היו עדיין בגלות מצרים), אעפ"כ, כיון שנמצאים כבר בכ"ה אדר, התחלת הגילוי דניסן, הרי ראוי ונכון וכו' שהגאולה תהי' בחודש אדר, ובכוא חודש ניסן נהי' כבר המעמד ומצב דגאולה אמיתית [וכפתגם הידוע של כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁸ בזה שאומרים לשנה הבאה בירושלים, דכמו"כ הוא בנוגע להמארז"ל בניסן עתידין ליגאל], ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים⁴⁹.

(44) מגילה כט, א ואילך.

(45) כי ט"ו ניסן (שחל ביום שבו חל ר"ח ניסן) חל אז ביום ה' — שבת פז, ב. שו"ע אדה"ז או"ח הל'

פסח ר"ס תל. וראה גם שם סתצ"ד ס"א.

(46) ר"ה יא, א. שמו"ר שם.

(47) מגילה יד, א.

(48) ראה לקו"ש ח"ב ע' 543, סה"ש תש"ח ע' 200. וש"נ.

(49) הגש"פ ברכת "אשר גאלנו", מפסחים קטז, ב במשנה.